

УДК 021:024:027.7

DOI <https://doi.org/10.32782/pdau.pma.2025.3.4>

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ БІБЛІОТЕК ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ АУТРІЧ

Галич Олександр Анатолійович,

кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету
ORCID ID: 0000-0001-6478-8309

Браславець Тетяна Миколаївна,

старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету
ORCID ID: 0000-0003-0204-0615

У статті досліджується інформаційна діяльність бібліотек закладів вищої освіти крізь призму впровадження аутріч-технологій як ефективного інструменту, що дозволяє трансформувати їх із традиційних сховищ інформації у активні соціальні та комунікаційні інституції, здатні оперативно реагувати на запити сучасного суспільства. Досліджено функціональні завдання бібліотек в умовах цифровізації, зростання обсягів інформації, воєнного стану та соціальних трансформацій, зокрема зниження читачької активності, дефіциту фінансування та необхідності цифрової інклюзії. Здійснено аналіз понятійно-термінологічного апарату та окреслено еволюцію концепції «аутріч» у міжнародному та вітчизняному бібліотекознавстві. Здійснено концептуалізацію поняття «аутріч» у бібліотечній практиці на основі аналізу публікацій провідних фахівців. Висвітлено теоретичні засади та практичні аспекти реалізації аутріч-технологій, зокрема принципи інклюзивності, мобільності, проактивності, партнерства та орієнтації на потреби користувачів. Обґрунтовано необхідність її впровадження в університетських бібліотеках як механізму подолання інформаційної нерівності, розширення доступу до знань і послуг, зміцнення зв'язку між бібліотекою та академічною спільнотою. Підкреслено значення аутріч у взаємодії з вразливими групами населення (людьми з особливими потребами, внутрішньо переміщеними особами, безробітними, молоддю у зоні ризику) через застосування мобільних бібліотек, програм цифрової освіти, інтерактивних сервісів, дистанційного консультування тощо. Узагальнено міжнародний досвід, а також практики застосування аутріч у вітчизняних університетських бібліотеках. Розглянуто інструментарій, що використовується для реалізації аутріч-технологій, включаючи мобільні бібліотеки, цифрові платформи, студентське наставництво, інфоакції, освітні програми тощо. У статті наголошено на важливості інтеграції аутріч-технологій у стратегії розвитку бібліотек, що сприятиме зміцненню їхньої соціальної ролі, підвищенню якості інформаційного обслуговування та популяризації бібліотеки як відкритого, динамічного та інклюзивного простору.

Ключові слова: аутріч-технологія, університетська бібліотека, інформаційна діяльність, бібліотечна справа, академічна спільнота, цифрова трансформація, інклюзивність, обслуговування користувачів бібліотеки.

Halych Oleksandr, Braslavets Tetiana. INFORMATION ACTIVITIES OF UNIVERSITY LIBRARIES USING OUTREACH TECHNOLOGY

This article explores the information activities of higher education institution libraries through the lens of implementing outreach technologies as an effective tool that transforms libraries from traditional information repositories into active social and communication institutions capable of responding promptly to the demands of contemporary society. The functional roles of libraries have been examined in the context of digitalization, growing volumes of information, martial law, and social transformations, particularly the decline in reading activity, funding shortages, and the need for digital inclusion. The study examines the conceptual and terminological framework and outlines the evolution of the "outreach" concept in both international and Ukrainian library science. The article offers a conceptualization of "outreach" in library practice based on the analysis of leading experts' publications. It presents the theoretical foundations and practical aspects of implementing outreach technologies, particularly the principles of inclusivity, mobility, proactivity, partnership, and user-centeredness. The necessity of outreach

implementation in university libraries is substantiated as a mechanism to overcome information inequality, expand access to knowledge and services, and strengthen the connection between the library and the academic community. The importance of outreach in engaging with vulnerable groups (such as people with special needs, internally displaced persons, the unemployed, and at-risk youth) is emphasized through the use of mobile libraries, digital education programs, interactive services, and remote counseling. International experience and domestic practices of outreach in university libraries are summarized. The focus is on the tools, that used to implement outreach technologies, including mobile libraries, digital platforms, student mentoring, information campaigns, and educational initiatives. The article emphasizes the importance of integrating outreach technology into library development strategies, which will enhance their social role, improve the quality of information services, and promote the library as an open, dynamic, and inclusive space.

Key words: outreach technology, university library, information activities, librarianship, academic community, digital transformation, inclusivity, library user service.

Вступ. Університети та бібліотеки є одними з найдавніших і найвпливовіших інституцій соціальної комунікації, вони традиційно забезпечували освітню та виховну функції, сприяючи формуванню світоглядних орієнтирів, накопиченню й передачі культурного, практичного та наукового досвіду. У сучасних умовах трансформації механізмів поширення і обробки інформації діяльність бібліотек переходить у площину формування інформаційного простору, який є основою для інтелектуального розвитку суспільства. Як результат, бібліотеки, у тому числі і університетські, зазнають суттєвих трансформацій, переходячи від традиційної ролі накопичувачів інформації до активного учасника освітнього процесу, центрів комунікації та підтримки академічної спільноти. Діяльність університетських бібліотек потребує переосмислення та адаптації до нових викликів, зокрема через впровадження інноваційних підходів до діяльності.

Матеріали та методи. Дослідження наукових джерел свідчить про переважно описовий підхід до поняття «аутріч», серед дослідників досі немає єдиного бачення щодо його визначення. Цей термін вживається як у неформальному, так і в офіційному контексті для позначення різноманітних видів бібліотечної діяльності, спрямованої на задоволення потреб різних аудиторій. Професійні бібліотечні видання часто публікують приклади з практики, що можуть слугувати джерелом корисних ідей та надавати інформацію про реалізовані ініціативи. Проте значна частина таких матеріалів обмежується лише описом проведених заходів і загальними поясненнями щодо їхньої доцільності.

На нашу думку, найбільший внесок у розвиток цього напрямку досліджень зробили провідні міжнародні інституції, зокрема Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (IFLA), яка активно підтримує використання аутріч-технології у бібліотечній діяльності, особливо у контексті забезпечення рівного доступу до інформації та послуг для вразливих груп населення, зокрема осіб, які мають статус бездомних, мігрантів, людей з обме-

женими можливостями, етнічних меншин та інших [6; 16]. Аналітичні матеріали IFLA (Guidelines for Library Services to Displaced Persons; Mobile Library Guidelines [20]; Guidelines for Library Services to Persons Experiencing Homelessness [16]) висвітлюють ключові настанови, принципи реалізації та деталізують методологічні основи впровадження аутріч-технології.

Дослідження проведено з використанням наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних фахівців, серед яких дослідження Стефані А. Діас [23], присвячене концептуалізації аутрічу в академічному бібліотекознавстві; Тоні М. Картера і П. Сімана [26], які аналізують менеджмент і підтримку аутріч-програм; Ф.Е. Форда [15] з акцентом на трансформаційній ролі бібліотек. Також увагу приділено роботам К. Біддла та Е. Говена [12], які досліджують STEM-аутріч у контексті діяльності в умовах пандемії; О. Матвієнко, М. Цивіна [5], у роботі яких досліджено аутріч як актуальний напрям наближення бібліотечних послуг до споживачів; К. Мої [21], яка розглядає застосування цієї технології в архівній справі; а також К. Малуські та співавторів [17], які досліджують студентське наставництво як форму залучення користувачів. Комплексне дослідження та різні аспекти впровадження технології аутріч у діяльність університетських бібліотек викладено у роботах Е. Бермана [11], Р. Осборна [22] та колективу авторів під редакцією К. Смолвуда [19]. Важливими джерелами також стали матеріали Всесвітнього бібліотечного та інформаційного конгресу (IFLA WLIC Proceedings) [14], Української бібліотечної асоціації [4], Стратегії розвитку читання на період до 2032 року та операційного плану її реалізації [9].

Для збору емпіричних даних використовувались відкриті інформаційні ресурси університетських бібліотек України та світу (сайти, блоги, профілі у соціальних мережах), що дозволило здійснити аналіз конкретних форм аутріч-активностей, як-то: мобільні бібліотеки, виїзні інформаційні сесії, «бібліотеки у валізі», програми цифрової освіти тощо. Також були опрацьовані електронні репозита-

рії (BASE, DOAJ, ResearchGate) та матеріали в бібліотеці Університету Лестера [24], що забезпечили доступ до наукових публікацій з актуальних питань бібліотечного маркетингу, комунікаційної стратегії, соціального партнерства та дозволило здійснити систематизацію та узагальнення отриманих даних.

У процесі дослідження було застосовано комплексний підхід, що поєднує елементи теоретичного аналізу, порівняльного методу та вивчення емпіричних даних. Застосовано структурно-логічний метод, проведено дослідження поняття за допомогою методу концепт-аналізу. Основну увагу зосереджено на вивченні актуальних практик аутріч-діяльності в академічному середовищі, аналізі наукових публікацій, стратегічних документів та звітів щодо розвитку бібліотечної сфери в Україні та світі.

Мета статті – проаналізувати сутність, принципи та інструменти аутріч-технології в контексті інформаційної діяльності університетських бібліотек, визначити їхню роль у забезпеченні доступу до інформаційних ресурсів, формуванні нових форматів взаємодії з академічною спільнотою, а також окреслити ефективні практики та стратегії впровадження аутріч-підходів в умовах трансформації бібліотечного середовища та зростання вимог до якості інформаційного обслуговування системи освіти. У фокусі дослідження також виявлення ключових напрямів аутріч-технології у бібліотечній практиці, зокрема таких, що спрямовані на розширення доступу до інформації, підтримку навчання, соціальну інклюзію та залучення нових груп користувачів.

Результати. Вплив низки соціальних чинників, серед яких виклики воєнного часу, зниження інтересу до читання та зростання потреби в доступній інформаційній підтримці, зумовлюють потребу впровадження сучасних технологій у діяльність університетських бібліотек України, розробки комунікативних стратегій бібліотек, адаптованих до змін соціального середовища та потреб користувачів. Одним з напрямів, що сприяє підвищенню ефективності діяльності бібліотек, є впровадження аутріч-технологій (англ. «outreach»).

Термін «аутріч» з'явився в наукових публікаціях ще у середині XX століття, зокрема в контексті соціальних наук, освіти та медицини. Термін почав активно використовуватись для опису програм, у рамках яких надавалися медичні послуги або інформація для вразливих груп населення, спрямованих на допомогу літнім людям через безпосередній контакт чи надання послуг і інформації поза традиційними установами, такими як лікарні або соціальні служби. У 1980–1990 рр. з'явилися публікації в галузі громадського здоров'я, де термін

«аутріч» використовувався для опису стратегій залучення вразливих груп до профілактичних заходів і медичних послуг. Надалі набули поширення публікації прикладного характеру із соціальних наук, в яких цей термін використовували, щоб описати стратегії, які сприяють залученню людей до соціальних послуг, допомоги та підтримки в їхніх громадах.

Стефані А. Діас, аналізуючи поняття «аутріч» в академічній бібліотечарській справі, наводить низку понять, які з ним пов'язані і часто використовуються у дослідженнях науковців як синоніми: «залучення», «пропаганда», «публічність і зв'язки з громадськістю», «зв'язок» і «вбудоване бібліотечарство», «додаткові бібліотечні послуги», «маркетинг» або «маркетинговий план», «інформаційно-просвітницька робота». Автор пропонує розкривати зміст на основі ідентифікації визначальних атрибутів, які дозволять більш повно зрозуміти концепцію і відрізнити поняття від інших [23]. За її спостереженням у дослідженнях науковців, які стосувалися бібліотечної справи, зроблено акцент на «розробку та впровадження різних методів втручання для підвищення обізнаності, формування позитивного сприйняття та використання бібліотечних послуг, просторів та колекцій» [23]. Особливо цей напрям взаємодії з користувачами у світі набув поширення в умовах епідемії вірусу COVID-19 [12]. У цьому контексті Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ трактувала його як засіб боротьби з інформаційною нерівністю, спрямований на забезпечення рівного доступу до знань, ресурсів і послуг для всіх верств населення, включаючи найбільш уразливі та маргіналізовані групи [6].

Кембриджським довідником запропоновано тлумачення терміна «аутріч» як «намагання надати послуги або інформацію людям у місці їх проживання або проведення часу» [13] та як «процесу налагодження стосунків організації з людьми з метою надання їм порад, наприклад, щодо проблем здоров'я чи фінансових проблем» [13].

За твердженням О. Матвієнко та М. Цивіна, термін «аутріч» має аналог з української бібліотечної науки і практики – термін «позастаціонарне (нестационарне) бібліотечне обслуговування», визначальною ознакою якого є інформаційно-просвітницька діяльність та орієнтація на наближення бібліотечних послуг до середовища повсякденної діяльності користувачів [5, с. 93–94]. Зміст позастаціонарного бібліотечного обслуговування у ДСТУ 7448:2013 подано за ознакою місця надання бібліотечних послуг: у бібліотечних пунктах, пересувних бібліотеках [3]. Такий підхід, вважаємо, дещо потребує уточнення інших вагомих ознак, зокрема принципів, інструментарію чи способів надання бібліотечних послуг.

Вагомими аспектами дослідження питання технології аустріч є також її цільове спрямування, зокрема соціокультурна діяльність, як продуманий процес долучення людини до різноманітних культурних надбань людства, на чому наголошує О. Матвієнко [5]; забезпечення законодавчо визначеного права громадян «на вільний доступ до інформації, знань, залучення до цінностей національної і світової культури, науки та освіти, що зберігаються в бібліотеках [7]», та створення необхідних умов для розвитку культури читання у населення, розширюється коло користувачів бібліотеки [9], «інформування та просвітництва дослідників, студентів, донорів, широкого загалу щодо програм і фондів архівів» [21]. Як результат, у змісті поняття «аустріч» у бібліотечній справі вбачаємо соціально орієнтовану діяльність, спрямовану на встановлення контакту з громадами, які мають обмежений доступ до інформації або не охоплені бібліотечними послугами. В основі аустріч лежить ідея інклюзії, соціального партнерства та активної взаємодії бібліотеки з різними соціальними групами.

Використання технології аустріч відповідає цілям Стратегії розвитку бібліотечної справи, зокрема стратегічному напрямку «Створення нової архітектури інтегрованої бібліотечної системи країни

на основі універсального доступу та економічної доцільності» [8], орієнтованого на довготривалий розвиток та надання різноманітних послуг з урахуванням динамічних загальнонаціональних і місцевих потреб суспільства, з метою покращення добробуту як окремих громад, так і кожної людини зокрема.

Бібліотека університету нині виступає інтелектуальним осередком закладу освіти, що акумулює знання, інформаційні ресурси й культурні цінності суспільства. З огляду на те, що у 2022–2023 роках, згідно з даними Державної служби статистики в Україні, функціонувало 314 закладів вищої освіти [2] та що кожен має власну бібліотеку, можемо вважати, що мережу університетських бібліотек в Україні орієнтовно формують 314 бібліотек. Зважаючи на їх вагомий вплив як у питанні сприяння навчанню молоді, так і в питанні підтримки і розвитку наукових шкіл, встановлення оптимальних шляхів розвитку бібліотек потребує ідентифікації різнопланових проблем.

У соціокультурному і змістовому плані діяльність бібліотеки тісно пов'язана з функціонуванням університету. Водночас вона володіє власним інформаційно-когнітивним потенціалом, що надає їй певну автономію у формуванні комунікаційних потоків, обробці та поданні інформації, а також

Таблиця 1

Проблеми, притаманні бібліотечній сфері України

Проблема	Зміст
Зниження читацької активності	Зменшення інтересу до традиційного читання, особливо серед молоді; конкуренція з цифровими платформами, соцмережами та розважальним контентом; незручні умови, відсутність зон для роботи з ноутбуками, Wi-Fi тощо
Загроза втрати об'єктів документальної спадщини	Неналежний стан збереження фондів; обмеженість доступу для користувачів; проблеми обліку пам'яток, книгообміну
Недостатній рівень цифровізації та відкритості даних	Відсутність єдиної національної системи електронного каталогізування; недостатня інтеграція в міжнародні бази даних та електронні бібліотеки; потреба запровадження дистанційних інтерактивних методів у просвітницьку діяльність бібліотек; бібліотечні працівники не мають достатньої ІТ-кваліфікації для роботи з цифровими платформами, репозитаріями, системами автоматизації
Недостатній розвиток інклюзивних послуг	Обмежений доступ для осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, маломобільних груп до бібліотечних ресурсів; потреба у впровадженні мобільних бібліотек, цифрової інклюзії. Низький рівень популяризації та обізнаності про бібліотечні послуги (наприклад, цифрові ресурси, коворкінг, освітні заходи), що знижує їх соціальну значущість
Виклики воєнного часу	Руйнування бібліотечних будівель та втрати фондів; переміщення бібліотек; психологічний стан користувачів та потреба в адаптації контенту до умов війни
Недостатнє фінансування	Недостатнє бюджетне фінансування для оновлення фондів, модернізації інфраструктури, підключення до сучасних електронних ресурсів; потреба забезпечити стабільну роботу в умовах надзвичайних ситуацій (резервні джерела живлення, укриття тощо)
Застаріла матеріально-технічна база	Потреба організації комфортного бібліотечного середовища; встановлення сучасного комп'ютерного обладнання, забезпечення доступу до високошвидкісного Інтернету; складність автоматизації процесів; застарілість літератури, недостатність надходження нової
Зниження кадрового потенціалу	Старіння кадрів та відсутність молодих фахівців; недостатній рівень оплати праці; рівень кваліфікації для роботи з цифровими платформами, репозитаріями, системами автоматизації; обмежені можливості підвищення кваліфікації, участі у міжнародних програмах і тренінгах

Джерело: складено авторами з використанням [4, с. 6–7; 9]

у обслуговуванні користувачів. Ця автономія реалізується завдяки використанню сучасних підходів до опрацювання інформації та аналізу документів, а також самостійного здійснення управління відповідними інформаційними потоками.

З іншої точки зору, університетська бібліотека перебуває під впливом проблем, притаманних загалом бібліотечній сфері (табл. 1), що були у тому числі ідентифіковані фахівцями Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого за результатами проведених глибинних інтерв'ю [4].

Бібліотекам університетів у контексті взаємодії з користувачами-студентами притаманні аналогічні проблеми: теж відбувається зниження фізичного відвідування бібліотек, особливо серед студентів молодших курсів; отримання інформації переважно з інтернет-ресурсів, складності цифровізації та слабка присутність бібліотеки в онлайн-середовищі, обмежені оновлення фондів та недостатнє фінансування, а також виклики, з якими стикаються бібліотеки, релоковані разом із закладами освіти України. Ключовими факторами, які зумовили появу описаних вище проблем, на думку фахівців бібліотечної справи, були:

- зміни читачьких уподобань, переорієнтація на інтернет-ресурси, ігрові формати прийняття інформації;
- слабка присутність бібліотеки в онлайн-середовищі;
- зменшення відвідуваності читальних залів, безпекові питання;
- обмежене оновлення фонду, зниження ролі читання в освітньому процесі;
- тривале недостатнє фінансування [1].

Узагальнюючи зазначені проблеми та враховуючи можливості сучасних університетів та з метою забезпечення вільного, рівного та відкритого доступу до інформації, знань і культурних ресурсів для всіх категорій користувачів, вважаємо за доцільне впровадження у діяльність університетських бібліотек технології аустріч. Це дозволить трансформувати бібліотеку в інституцію, що активно реагує на потреби громади, включаючи найбільш вразливі групи населення – людей з особливими потребами, внутрішньо переміщених осіб, безробітних, молодь у зоні ризику.

Аустріч-технологія нарівні університетських бібліотек може бути реалізована з урахуванням низки ключових принципів, що забезпечують її ефективність:

1. Орієнтація на потреби користувачів, що передбачає глибоке вивчення інформаційних потреб і запитів різних цільових аудиторій, зокрема студентів, викладачів, дослідників [11]. Це дозволяє створювати актуальні та затребувані інформаційні сервіси,

які ефективно підтримують освітній і дослідницький процес. Для прикладу, бібліотека Університету Лестера впровадила сервіс «Library on Tour», який забезпечує доступ до інформаційних ресурсів у різних навчальних корпусах з урахуванням побажань студентів [24; 25].

2. Розширення присутності в освітньому середовищі. Бібліотеки активно функціонують не лише у власному фізичному просторі, а й у місцях навчання, відпочинку, цифрових платформах, соціальних мережах. Практика «мандрівних» або мобільних бібліотек, а також «Pop-up Library» форматів дозволяє здійснювати інформаційне обслуговування без просторових обмежень [25].

3. Проактивність. Ініціатива має виходити від бібліотеки, а не чекати запиту користувача [11; 22].

4. Партнерство та міждисциплінарна співпраця, що передбачає активну взаємодію з іншими підрозділами університету: факультетами, кар'єрними центрами, студентськими організаціями, медіацентрами, а також із зовнішніми партнерами, реалізацію програм для партнерства з іншими громадськими групами та забезпечує комплексний характер комунікаційної діяльності бібліотеки [11; 19].

5. Інноваційність та гнучкість. Університетські бібліотеки мають бути відкритими до нових форм взаємодії, цифрових сервісів, форматів заходів і каналів комунікації, а також адаптуватися до змін у комунікативній сфері [11; 22].

6. Інклюзивність та доступність, що передбачає врахування потреб різних груп користувачів: студентів, викладачів, іноземних громадян, осіб з особливими потребами тощо, з орієнтацією на подолання інформаційної нерівності. У бібліотеці Університету Лестера використовується онлайн-версія наукового співробітника «Research Assistant» на основі штучного інтелекту, а також застосовувано ШІ-алгоритми у побудові пошукової системи, що спрощує роботу дослідників і допомагає підібрати інформаційні джерела з урахуванням їхніх запитів [24].

7. Інтерактивність. Забезпечення можливості зворотного зв'язку, опитувань, спільної участі в інформаційних подіях [19].

8. Сталий розвиток. За рахунок включення концепції аустріч у довгострокову стратегію розвитку бібліотеки, реалізації цілей університету з формування освітнього, культурного і дослідницького середовища. Вартий уваги досвід Університетської бібліотеки Утрехта, п'ятирічний план аустріч-розвитку якої інтегрований у загальну освітню політику закладу освіти [27].

Наступним кроком є визначення предмета аустріч-технології та тих дій, які передбачає її реалізація. Скористаємося запропонованою Тоні М. Картером,

Прісциллою Сіман [26, с. 164] класифікацією. Вони визначили два складники, що формують технологію аустріч:

1. Послуги, які є предметом аустріч-технології, включають надання допомоги у проведенні досліджень чи пошуку інформації, а також ресурси, які доступні в бібліотеці, та відповідні бібліотечні засоби [26, с. 164].

2. Просування послуг передбачає застосування маркетингових методів, розвиток зв'язків з громадськістю для просування цих послуг, реалізацію відповідних інструментів [26, с. 164].

Підбір інструментарію для реалізації аустріч-технологій доцільно здійснювати відповідно до потреб споживачів бібліотечних послуг: студентства, соціально вразливих верств населення, які підтримуються університетом, чи зовнішнього середовища, яке віддалено користується ресурсами бібліотеки.

Наближення бібліотек до споживачів всіх категорій, особливо до зовнішніх (онлайн) користувачів, здійснюється, наприклад, за рахунок підвищення рівня цифровізації, автоматизації та забезпечення бібліотек відповідним спеціальним програмним забезпеченням. Університетські бібліотеки формують Е-репозитарії, здійснюють наповнення сайту електронними ресурсами та виданнями, активно використовують соціальні мережі для висвітлення своєї діяльності, надання доступу до баз даних (Web of Science та Scopus), упорядкування профілів університету для спрощення пошуку публікацій викладачів, випусків наукових періодичних видань тощо.

Інтернет-сторінки бібліотеки виконують функцію офіційного каналу комунікації, через який поширюються новини, оголошення та інформаційні повідомлення, що сприяє залученню уваги користувачів і встановлення контактів з іншими бібліотеками та установами. Своєю чергою присутність бібліотеки у соціальних мережах дозволяє активізувати неформальне спілкування, поглибити взаємодію з аудиторією та партнерами, а також формувати відкритий інформаційний простір.

Додатково наближення користувача до бібліотеки може бути реалізовано за рахунок організації прямих трансляцій, створення мобільних бібліотечних пунктів, інфо-стендів, виїзних консультацій чи онлайн-виставок. Під час пандемії COVID-19, а також під час війни попит на онлайн-доступ до інформації зріс, набуло поширення проведення прямих трансляцій занять чи інформаційних сесій. Практика таких взаємодій стала предметом досліджень значної кількості науковців [1; 4–6; 10; 12; 24]. Цей інструмент сприяє збільшенню впливу і охопленню бібліотеки, наближенню послуг до споживачів її послуг. Застосування інструментарію

аустріч для розвитку комунікації та підтримки соціально вразливих верств населення орієнтоване як на надання доступу до послуг, інформації чи ресурсів бібліотеки, так і на залучення людей або спільнот, які з певних причин можуть бути соціально ізольованими чи вразливими.

Використання технології аустріч у діяльності бібліотек передбачає її роботу у середовищі користувачів, що сприяє зниженню бар'єрів доступу як інформаційних, так і психологічних і соціальних, а також побудову довіри, зокрема у роботі з маргіналізованими або скептичними групами. Особливістю технології аустріч є також фактор ініціативи: вона йде від фахівців, а не від цільової групи, що в результаті забезпечує підвищення залученості останніх до послуг бібліотеки. У її реалізації варто враховувати рекомендації, надані у 2021 році Міжнародною федерацією бібліотечних асоціацій (IFLA) щодо аустрічу у взаємодії зокрема із соціально вразливими групами [16].

Робота бібліотек із соціально вразливими верствами населення переважно орієнтована на реалізацію інклюзивних та соціальних ініціатив. Це надання послуг первинного інформування та консультування про соціальні права; реалізація освітніх проєктів для людей похилого віку, внутрішньо переміщених осіб, людей з особливими потребами; проведення різного роду культурно-просвітницьких заходів (вуличні бібліотеки, букросинг, арт-простори біля бібліотек), а також реалізація партнерських програм спільно зі школами, геріатричними установами, дитячими будинками, волонтерськими організаціями.

Українські університетські бібліотеки мають досвід реалізації значної кількості інструментів, що сприяють реалізації до технології аустріч. До прикладу: програма культурного діалогу для людей з обмеженим доступом до інформації, що реалізована Науковою бібліотекою Львівського національного університету ім. І. Франка. Також університетськими бібліотеками як громадськими хабами реалізуються заходи, орієнтовані як на психологічну та інформаційну підтримку, так і на розширення кругозору, проведення мовних клубів та інших заходів для дітей та молоді. Також бібліотеками можуть бути реалізовані аустріч-програми для людей з особливими потребами та людей поважного віку, що передбачають доставку книг (програма «Книга додому» Львівської обласної бібліотеки) чи навчання основ цифрової грамотності [10].

Досить відомим у міжнародній професійній спільноті є застосування мобільних бібліотек. Їх використання детально описане у «Посібнику для мобільних бібліотек», що виданий Міжнародною федерацією бібліотечних асоціацій та установ (IFLA) у 2010 р. у контексті широкого спектра питань:

форми бібліотечного обслуговування з їх використанням, витрати на різні види послуг, джерела фінансування, характеристики транспортних засобів, їх оснащення, меблювання, кадрове забезпечення, дії у надзвичайних ситуаціях тощо [20]. Основна мета застосування мобільних бібліотек визначена як «забезпечення рівного доступу до бібліотечних ресурсів для всіх користувачів, що досягається гнучкістю у наданні послуг, оскільки не обмежені географічними обмеженнями та можуть оперативного адаптуватися до змін у потребах громади» [20].

Подібні програми реалізовані Луганською обласною універсальною науковою бібліотекою («мандрівна бібліотека») та Донецькою обласною бібліотекою для дітей («бібліотека у валізі») [10]. Ці мобільні форми бібліотек переміщуються разом зі своїми користувачами та переважно надають послуги в дистанційному форматі. Бібліотеки релокованих університетів також були змушені адаптува-

тися до нових умов, організовуючи свою діяльність і обслуговування студентів у нових громадах і містах після вимушеного переселення з тимчасово окупованих територій.

Результатом застосування аутріч-технології у співпраці зі студентами та науковцями є розширення ролі бібліотекаря, набуття ним статусу не лише «інструктора», але й «фасилітатора» та «ментора». Для прикладу наведемо досвід працівників бібліотек Університету Нью-Мексико та Мічиганського університету, що описаний у статті К. Малускі, Х. Еспіноза, С. Пеллман, Дж. Максвелл і З. Карденас [17], із запровадження програми підтримки та консультування студентами однолітків. За цією програмою бібліотекарі виступили наставниками, працювали разом зі студентами у впровадженні принципів соціальної справедливості в управлінні програмами консультування та викладання в закладах освіти, створення середовища довіри та взаємодії [17].

Таблиця 2

Пропозиції до розширення інструментів аутріч-технології в університетських бібліотеках

Назва інструменту	Зміст	Результат застосування
Персоналізація і пряме звернення до споживача	Передача ідеї, що бібліотека самостійно знаходить споживача, розв'язуючи його проблеми швидко і зручно	Підсилення відчуття турботи та доступності
Бібліотечний квест для першокурсників	Ознайомлення нових студентів з простором і ресурсами бібліотеки у веселій, неформальній формі	Підвищення залученості, зменшення тривоги перед бібліотекою як «серйозною» установою
«Поп-ап» бібліотека в гуртожитках	Донесення бібліотечних ресурсів до місць проживання студентів із використанням мобільних стендів з популярними книгами, планшетами, VR-окулярами, настільними іграми	Підвищення доступності, зворотний зв'язок від студентів щодо їхніх інформаційних потреб
Терапевтичне розфарбовування у бібліотеці	Допомога студентам знизити стрес під час сесій або інтенсивного навчання за рахунок роботи у зоні для розмальовок, ароматерапії, спокійної музики. Можливе поєднання з демонстрацією книг на тему психічного здоров'я	Зміцнення емоційного зв'язку між бібліотекою та студентами
Інформаційні консультації	Забезпечити цільову допомогу студентам безпосередньо у їхніх навчальних корпусах у конкретні години для індивідуальних консультацій з пошуку інформації, цитування, написання курсових тощо	Покращення академічної підтримки та зміцнення міждисциплінарної співпраці
Мобільні рішення	Формування мобільних версій пошукових бібліотечних систем, спрощення доступності з будь-яких пристроїв	Закріплення образу бібліотеки як швидкого і доступного джерела
«Гарячий шоколад і ресурси»	Легка промо-акція ресурсів бібліотеки у затишній атмосфері	Залучення нових користувачів, формування позитивного образу бібліотеки
Вірусний маркетинг і гумор	Створення та розвиток візуального персонажу, який чітко асоціюється з бібліотекою, використання гумористичних сюжетів	Емоційна залученість через гумор сприяє запам'ятовуваності та поширенню. Виділення серед інших та створення впізнаваності
Партнерства та колаборації	Партнерство з іншими установами чи підрозділами, участь у заходах, де бібліотека зможе продемонструвати свою «мобільність» і ефективність у реальному житті	Збільшення охоплення аудиторії

Джерело: сформовано авторами з використанням [10; 11; 18; 25]

Працівники вітчизняних бібліотек теж виступають як ментори для волонтерів і студентів у реалізації освітніх ініціатив, спрямованих на надання допомоги та залучення до діяльності бібліотеки інших груп населення. Як приклад: підтримка і навчання людей поважного віку цифрових технологій, зокрема з використанням платформи «Дія.Освіта» [10].

Особливості цільових груп та фактори, що формують потребу у користуванні послугами бібліотеки (соціальні, інформаційні, освітні, професійні, психологічні та технічні), зумовили потребу переходу від концепції інформаційної грамотності (Information Literacy) до інформаційного розширення прав і можливостей (Information Empowerment), що активно обговорюється в науковій спільноті, особливо в контексті діяльності бібліотек. Відповідною реакцією бібліотечної сфери стає переорієнтація, зміна мотивів взаємодії з користувачами: не лише навчити, допомагати знаходити та оцінювати інформацію, але й надати їм інструменти та впевненість для активного використання інформації з метою досягнення особистих та професійних цілей.

Бажання отримувати інформацію, соціальні послуги, які пропонує бібліотека, формується насамперед із побудови у сприйнятті користувачів образу бібліотеки. Тому доцільним є розширення заходів, які застосовуються в аутріч-технології, доповнення їх маркетинговими інструментами, орієнтованими на просування бренду. Для підсилення залученості наявних та потенційних споживачів бібліотечних послуг доцільно скористатися порадами щодо аутріч-ініціатив із книги «The Library Outreach Cookbook» [25], які особливо актуальні для університетських бібліотек та роботи зі студентами, та посилити їх комплексом маркетингових заходів (табл. 2).

У довгостроковій перспективі використання інструментів аутріч-технології в університетських бібліотеках сприятиме створенню стійкого образу бібліотеки, формування у громадян розуміння важливості достовірної та повної інформації, а також посилення прагнення до саморозвитку та задоволення інформаційних потреб із

застосуванням ресурсів бібліотек. Користуватися бібліотеками має бути не лише доступно, а і престижно. Запропоновані інструменти мають поєднувати емоційне залучення, інноваційні формати комунікації та акцент на мобільності продукту. Як результат, бібліотеки переорієнтовуються, стають ближчими і доступнішими для користувачів, впливають на громади та інформаційні процеси.

Висновки. Таким чином, технологію аутріч можна розглядати як підхід, орієнтований на розвиток роботи з громадськістю, що передбачає гнучке реагування на потреби та запити громади, забезпечує комунікацію, реалізацію соціально значущих ініціатив та просвітницьку діяльність. Аутріч дозволяє університетським бібліотекам розширювати доступ до ресурсів, адаптувати послуги до потреб різних аудиторій і формувати стійкий зв'язок із академічною спільнотою. Це включає не лише популяризацію ресурсів бібліотеки, а й проведення інформаційних заходів, індивідуальну підтримку користувачів, співпрацю з викладачами та адміністрацією.

Сучасні університетські бібліотеки дедалі частіше інтегрують аутріч-стратегії у свою діяльність, використовуючи мобільні послуги, цифрові платформи, партнерства з громадами та студентське наставництво. Такий підхід сприяє підвищенню рівня інформаційної грамотності, інклюзії та академічної успішності, а також формує позитивний імідж бібліотеки як динамічного, відкритого та чутливого до потреб спільноти інформаційного та інклюзивного простору.

Для забезпечення ефективного впровадження технології аутріч необхідний комплексний і сталий підхід до його побудови та реалізації у діяльності бібліотек, у тому числі університетських, що матиме очікуваний та тривалий результат. Як наслідок реалізації і розвитку інструментарію технології аутріч відбудеться формування у наявних та потенційних споживачів бібліотечних послуг розуміння важливості достовірної та повної інформації, а також формування звичок щодо саморозвитку та задоволення інформаційних потреб із застосуванням ресурсів бібліотек.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бібліотека в освітньому просторі. *Бібліотеки ЗВО: завдання, проблеми та шляхи їх вирішення* : інформ. бюл. для працівників бібліотек ЗВО Хмельницької області. № 26 / Редкол.: О.О. Мацей, С.А. Молчанова, О.О. Костюк; гол. ред. О.Б. Айвазян. Хмельницький : ХНУ, 2021. 88 с. URL: http://library.khmnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/buletен_26.pdf. (дата звернення: 07.04.2025).
2. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 07.04.2025).
3. ДСТУ 7448:2013. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. URL: <https://lib.nure.ua/storage/app/media/nmbk/doc/dstu.pdf>. (дата звернення: 07.04.2025).
4. Істотні питання політики: бібліотеки. Аналітична записка. Аналітичні матеріали Української бібліотечної асоціації (UBA). URL: https://www.ppv.net.ua/uploads/work_attachments/RES-POL_Libraries_2024.pdf. (дата звернення: 07.04.2025).

5. Матвієнко О., Цивін М. Аутріч як актуальний напрям наближення бібліотечних послуг до споживачів. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. Випуск 14, 2024. С. 93–103. URL: <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/318327/308857>. (дата звернення: 07.04.2025).
6. Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA). Офіційна сторінка. URL: <https://www.ifla.org/>. (дата звернення: 07.04.2025).
7. Про бібліотеки та бібліотечну справу : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 07.04.2025).
8. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 219-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80#Text>. (дата звернення: 07.04.2025).
9. Про схвалення Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» та затвердження операційного плану її реалізації на 2023–2025 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2023 р. № 190-р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR230190?an=1>. (дата звернення: 07.04.2025).
10. Проекти Української бібліотечної асоціації. URL: <https://ula.org.ua/pro-nas/proiektu>. (дата звернення: 07.04.2025).
11. Berman E. Your technology outreach adventure: tools for human-centered problem solving. 1st ed. Chicago : ALA Editions. 2019. URL: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/leicester/detail.action?pq-origsite=primo&docID=5775752>. (дата звернення: 07.04.2025).
12. Biddle C., Gowen E. STEM Outreach Activities in Academic Libraries: Planning Strategies, COVID's Impact, and Future Considerations. *Journal Library Outreach and Engagement*. 2023, Vol. 3, p. 69–91. URL: https://www.researchgate.net/publication/373828332_STEM_Outreach_Activities_in_Academic_Libraries_Planning_Strategies_COVID's_Impact_and_Future_Considerations. (дата звернення: 07.04.2025).
13. Cambridge Dictionary: web site. URL: <https://dictionary.cambridge.org>. (дата звернення: 07.04.2025).
14. Conference Proceedings of the World Library and Information Congress: IFLA General Conference and Assembly. URL: <https://www.ifla.org/conference-proceedings/>. (дата звернення: 07.04.2025).
15. Ford E. Outreach is (un)Dead. In *The Library with the Lead Pipe*. 2009. P. 1–5. URL: <http://www.inthelibrarywiththeleadpipe.org/2009/outreach-is-undead>. (дата звернення: 07.04.2025).
16. Guidelines for Library Services to Persons Experiencing Homelessness. IFLA. URL: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/lsn/publications/ifla-guidelines-for-library-services-to-people-experiencing-homelessness.pdf>. (дата звернення: 07.04.2025).
17. Kelleen Maluski, Jesus Espinoza, Zohie Cardenas, Jessica Maxwell, Samantha Pellman. Breaking down hierarchies: Student-led peer information programs. In *The Library with the Lead Pipe*. 7.12.2023 URL: <https://www.inthelibrarywiththeleadpipe.org/2023/breaking-down-hierarchies-student-led-peer-information-programs/#respond>. (дата звернення: 07.04.2025).
18. Kerry A. Falloon. Accessibility and Inclusion Issues in Library Acquisitions: A Guideline to Evaluating and Marketing the Accessibility of Library E-Resources. *The International Journal of Information, Diversity, & Inclusion*. 2017. Vol. 1, No. 1. URL: <https://doaj.org/article/40e1a66278cb4cdf8c262cd58a517af8>. (дата звернення: 07.04.2025).
19. Librarians as community partners: an outreach handbook / Edited by Carol Smallwood. Chicago : American Library Association. 2010. URL: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/leicester/detail.action?pq-origsite=primo&docID=480210>. (дата звернення: 07.04.2025).
20. Mobile Library Guidelines / Revision by a working group of the IFLA Public Libraries Section, Co-ordinated by Ian Stringer The Hague, IFLA Headquarters. 2010. 75 p. URL: <https://repository.ifla.org/handle/20.500.14598/641>. (дата звернення: 07.04.2025).
21. Moya, K. Mason. Outreach Programs: Can They Really Help Archives? 2021. URL: <http://www.moyak.com/papers/archives-public-programs.html>. (дата звернення: 07.04.2025).
22. Osborne R. From outreach to equity: innovative models of library policy and practice. 1st ed. Chicago : American Library Association. Office for Literacy and Outreach Services, 2004. URL: https://librarysearch.le.ac.uk/permalink/44UOLE_INST/1kim1c2/alma991009339491802746. (дата звернення: 07.04.2025).
23. Stephanie A. Diaz. Outreach in academic librarianship: A concept analysis and definition. *The Journal of Academic Librarianship*. Volume 45, Issue 3, May 2019. Pages 184–194. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2019.02.012>. (дата звернення: 07.04.2025).
24. The Library of University of Leicester. URL: <https://le.ac.uk/library>. (дата звернення: 07.04.2025).
25. The Library Outreach Cookbook. Association of College and Research Libraries, 2021. URL: <https://newlibs.org/index.php/jonl/article/view/1033/1009>. (дата звернення: 07.04.2025).
26. Toni M. Carter, Priscilla Seaman. The Management and Support of Outreach in Academic Libraries. *RUSQ: A Journal of Reference and User Experience*. 2011. Vol 51, No 2. P. 163–167. URL: <https://journals.ala.org/index.php/rusq/article/view/4048/4614>. (дата звернення: 07.04.2025).
27. Utrecht University. University Library POLICY PLAN 2022–2025. URL: <https://www.uu.nl/sites/default/files/UB-Policy-Plan-2022-2025-PDF-4MB.pdf>. (дата звернення: 07.04.2025).

REFERENCES:

1. Biblioteka v osvithomu prostori (2021) [Library in the educational space]. Biblioteky ZVO: zavdannia, problemy ta shliakhy yikh vyreshennia: inform. biul. dlia pratsivnykiv bibliotek ZVO Khmelnytskoi oblasti. / Redkol.: O.O. Matsei, S.A. Molchanova, O.O. Kostiuk; hol. red. O.B. Aivazian. Khmelnytskyi: KhNU. No. 26. P. 88. URL: http://library.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/buleten_26.pdf (data zvernennia: 07.04.2025). [in Ukrainian].
2. DSTU 7448:2013. Informatsiia ta dokumentatsiia. Bibliotechno-informatsiina diialnist. Terminy ta vyznachennia poniat. Vyd. ofits. (2014) [DSTU (National Standard of Ukraine) 7448:2013. Information and documentation. Library and information activities. Terms and definitions of concepts. Official edition]. Kyiv: Minekonomrozvytku Ukrainy. URL: <https://lib.nure.ua/storage/app/media/nmbk/doc/dstu.pdf>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in Ukrainian].
3. Pro biblioteky ta bibliotechnu spravu: Zakon Ukrainy [On Libraries and Librarianship: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>. (data zvernennia 07.04.2025). [in Ukrainian].
4. Istotni pytannia polityky: biblioteky. Analychna zapyska. Analychni materialy Ukrainskoi bibliotechnoi asotsiatsii (UBA) [Essential Policy Issues: Libraries. Analytical Note. Analytical Materials of the Ukrainian Library Association (UBA)]. URL: https://www.ppv.net.ua/uploads/work_attachments/RES-POL_Libraries_2024.pdf. (data zvernennia: 07.04.2025). [in Ukrainian].
5. Matviienko O., Tsyvin M. (2024) Autrich yak aktualnyi napriam nablyzhennia bibliotechnykh posluh do spozhyvachiv [Outreach as a relevant direction for bringing library services closer to consumers]. Ukrainskyi zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiinykh nauk. Vypusk 14. P. 93–103. URL: <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/318327/308857>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in Ukrainian].
6. International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). Official page. URL: <https://www.ifla.org/>. (data zvernennia 07.04.2025). [in English].
7. Proiekt Ukrainskoi bibliotechnoi asotsiatsii [Projects of the Ukrainian Library Association]. URL: <https://ula.org.ua/pro-nas/proiekt>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in Ukrainian].
8. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku bibliotechnoi spravy na period do 2025 roku «Yakisni zminy bibliotek dlia zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy»: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23.03.2016 r. № 219-r [On approval of the Strategy for the Development of Libraries for the Period Until 2025 “Qualitative Changes in Libraries to Ensure Sustainable Development of Ukraine”: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 23, 2016 No. 219-r]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80#Text>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in Ukrainian].
9. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku chytannia na period do 2032 roku «Chytannia yak zhyttieva stratehiia» ta zatverdzhennia operatsiinoho planu yii realizatsii na 2023–2025 roky: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.03.2023 r. № 190-r [On approval of the Strategy for the Development of Reading for the period until 2032 “Reading as a Life Strategy” and approval of the operational plan for its implementation for 2023–2025: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 03.03.2023 No. 190-r]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR230190?an=1>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in Ukrainian].
10. Berman Erin (2019) Your technology outreach adventure: tools for human-centered problem solving. 1st ed. Chicago: ALA Editions. URL: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/leicester/detail.action?pq-origsite=primo&docID=5775752>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
11. Biddle Cori, Elise Gowen. (2023) STEM Outreach Activities in Academic Libraries: Planning Strategies, COVID’s Impact, and Future Considerations. Journal Library Outreach and Engagement, Vol. 3, p. 69–91. URL: https://www.researchgate.net/publication/373828332_STEM_Outreach_Activities_in_Academic_Libraries_Planning_Strategies_COVID's_Impact_and_Future_Considerations. (data zvernennia 07.04.2025). [in English].
12. Cambridge Dictionary: website. URL: <https://dictionary.cambridge.org>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
13. Conference Proceedings of the World Library and Information Congress: IFLA General Conference and Assembly. URL: <https://www.ifla.org/conference-proceedings/>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
14. Ford E. (2009) Outreach is (un)Dead. In The Library with the Lead Pipe. P. 1–5. URL: <http://www.inthelibrary-withtheleadpipe.org/2009/outreach-is-undead>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
15. Guidelines for Library Services to Persons Experiencing Homelessness. IFLA. URL: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/Isn/publications/ifla-guidelines-for-library-services-to-people-experiencing-homelessness.pdf>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
16. Kelleen Maluski, Jesus Espinoza, Zohie Cardenas, Jessica Maxwell, Samantha Pellman (2023) Breaking down hierarchies: Student-led peer information programs. In The Library with the Lead Pipe. <https://www.inthelibrary-withtheleadpipe.org/2023/breaking-down-hierarchies-student-led-peer-information-programs/#respond>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
17. Kerry A. Falloon. (2017) Accessibility and Inclusion Issues in Library Acquisitions: A Guideline to Evaluating and Marketing the Accessibility of Library E-Resources. The International Journal of Information, Diversity, & Inclusion. Vol. 1, No. 1. URL: <https://doaj.org/article/40e1a66278cb4cdf8c262cd58a517af8>. (data zvernennia 07.04.2025). [in English].

18. Librarians as community partners: an outreach handbook (2010). Edited by Carol Smallwood. Chicago: American Library Association. URL: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/leicester/detail.action?pq-origsite=primo&docID=480210>. (data zvernennia 07.04.2025). [in English].
19. Mobile Library Guidelines (2010) Revision by a working group of the IFLA Public Libraries Section, Co-ordinated by Ian Stringer The Hague, IFLA Headquarters. 75 p. URL: <https://repository.ifla.org/handle/20.500.14598/641>. (data zvernennia 07.04.2025). [in English].
20. Moya K. Mason (2021) Outreach Programs: Can They Really Help Archives? URL: <http://www.moyak.com/papers/archives-public-programs.html>. (data zvernennia 07.04.2025). [in English].
21. Osborne R. (2004) From outreach to equity: innovative models of library policy and practice. 1st ed. Chicago: American Library Association. Office for Literacy and Outreach Services. URL: https://librarysearch.le.ac.uk/permalink/44UOLE_INST/1kim1c2/alma991009339491802746. (data zvernennia 07.04.2025). [in English].
22. Stephanie A. Diaz. (2019) Outreach in academic librarianship: A concept analysis and definition. The Journal of Academic Librarianship. Volume 45, Issue 3, P. 184–194. DOI: 10.1016/j.acalib.2019.02.012. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
23. The Library of University of Leicester. URL: <https://le.ac.uk/library>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
24. The Library Outreach Cookbook. (2021) Association of College and Research Libraries. URL: <https://newlibs.org/index.php/jonl/article/view/1033/1009>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
25. Toni M. Carter, Priscilla Seaman (2011) The Management and Support of Outreach in Academic Libraries. *RUSQ: A Journal of Reference and User Experience*. Vol 51, No 2. P. 163–167. URL: <https://journals.ala.org/index.php/rusq/article/view/4048/4614>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].
26. Utrecht University. University Library POLICY PLAN 2022–2025. URL: <https://www.uu.nl/sites/default/files/UB-Policy-Plan-2022-2025-PDF-4MB.pdf>. (data zvernennia: 07.04.2025). [in English].